

בש"פ 2897/15 - יניב שושני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2897/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: יניב שושני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט
המחוזי בירושלים מיום 27.4.2015 בע"ח
38889-04-15

בשם המבקש: עו"ד ארז צ'צ'קס

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

1. בפני בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 27.4.2015 (ע"ח 38889-04-15, השופט ע' שחם). בהחלטה זו דחה בית המשפט המחוזי ערר שהגיש המבקש על החלטה של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים מיום 22.4.2015 (בפ"ם 4565-04-15, השופט ע' י' ריבלין).

רקע והליכים קודמים

2. ביום 19.4.2015 נעצר רכבו של המבקש על-ידי שוטר, ובמעמד זה ניתן לו דו"ח. בדו"ח נכתב כי המבקש ביצע עקיפה מסוכנת בדרך לא פנויה תוך חצייה של קו הפרדה רצוף, עובדה שהמבקש הכחיש בתוקף. בסמוך לאחר מכן, הגיע למקום קצין משטרה שהורה על פסילה מינהלית של רישיונו של המבקש למשך שלושים ימים, לאחר עריכת שימוע.

3. ביום 22.4.2015 המבקש הגיש בקשה לביטול הפסילה המינהלית. לטענתו, ההחלטה על הפסילה המינהלית של רישיונו נגועה בחוסר סמכות, מאחר שהתקבלה לאחר שכבר הוגש נגדו כתב אישום, וזאת על בסיס הטענה שיש לראות בדו"ח שניתן לו כתב אישום לכל דבר ועניין. המבקש ביקש לבסס את טענתו בסעיף 47(ה)(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה), אשר מורה כי ניתן להחליט על פסילה מינהלית של רישיון נהיגה כאשר קיים יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום כנגד הנהג. לטענת המבקש, משהוגש כתב אישום, לא ניתן עוד לדבר על "יסוד סביר להניח", ועל כן כל החלטה על פסילה של רישיון הנהיגה יכולה להתקבל רק על-ידי בית משפט. בנוסף, ולגופם של דברים, טען המבקש כי יש מקום לבטל את ההחלטה בנסיבות העניין.

4. בו ביום ניתנה החלטתו של בית משפט השלום בבקשה, אשר הורה כי נוכח מכלול הנסיבות יש לקצר את משכה של תקופת הפסילה, וכי די ב"תקופת צינון" של 15 ימים. בית משפט השלום ציין, בשולי הדברים, כי אין לומר שהדו"ח היה כתב אישום משום שכתב אישום נדרש לחתימתו של תובע.

5. על החלטה זו הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי, שבו הוא התמקד בטענה העקרונית שנסבה על הסמכות להחליט על פסילה מינהלית לאחר מתן הדו"ח. לטענת המבקש, אין סימוכין לקביעתו של בית המשפט השלום באשר לכך שהדו"ח אינו בעל מעמד של כתב אישום ללא חתימה של תובע. מנגד, המדינה טענה כי הדו"ח מהווה כתב אישום "על תנאי", וכי ההחלטה על הגשת כתב אישום מתקבלת בסופו של דבר רק על-ידי התביעה.

6. ביום 27.4.2015 דחה בית המשפט המחוזי את הערר. בית המשפט המחוזי קבע, כי לפי לשונו והגיונו של סעיף 47(ה) לפקודת התעבורה יש לפרשו כמתייחס לקיומו של יסוד סביר להניח שיוגש אישום לבית המשפט. עוד ציין בית המשפט המחוזי, כי יש יסוד לטענת המדינה לפיה הדו"ח מהווה כתב אישום "על תנאי". לבסוף, בית המשפט המחוזי דחה גם את טענותיו של המבקש באשר לראיות לכאורה כנגדו ואף כנגד שיקול הדעת שהפעיל קצין המשטרה.

בקשת הרשות לערור

7. המבקש טוען בפני כי עניינו מעלה שאלה בעלת חשיבות משפטית וציבורית, שעניינה הסמכות להחליט על פסילה מינהלית של רישיון, בזיקה לשאלת מעמדו של דו"ח ככתב אישום. לטענתו, ככל שהדו"ח מהווה כתב אישום, הרי שפסילת הרישיון על-ידי קצין המשטרה בעניינו נעשתה בחוסר סמכות. בנוסף לכך, לטענתו, יש לתת לו רשות לערור אף משיקולים של צדק ומניעת עיוות דין.

8. עמדתו של המבקש היא שדו"ח התנועה מהווה כתב אישום כשלעצמו, ללא צורך בחתימה של תובע. הוא מצביע על כך שבפועל נאשמים מגיעים להישפט בבית המשפט לתעבורה כשבידם הדו"ח שניתן להם בלבד, כמו גם על דברי ההסבר לנאשם באתר הרשות השופטת, שם מובהר כי "הדו"ח מהווה כתב אישום והזמנה לדין". בנוסף לכך, המבקש עומד על כך שאף בדו"ח עצמו נכתב "אתה נאשם בזה", ו-"הנך מוזמן/ת להתייצב לדין".

9. ביום 28.4.2015 הוריתי על קבלת תגובת המדינה ביחס לתחולת סעיף 47(ה) לפקודת התעבורה במצב שבו ניתן לנהג דו"ח. ביום 30.4.2015 הגישה המדינה את תגובתה, ובה טענה כי עולה מפסיקתו של בית משפט זה שהתנאי להפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 47(ה) לפקודת התעבורה - "יסוד סביר כי יוגש נגדו כתב אישום" - מתמקד בכך שהתקיימו התנאים המהותיים להגשת כתב אישום, בין שטרם הוגש ובין שהוגש. באת-כוח המדינה הפנתה לפסיקה שהתייחסה להפעלת הסמכות לפי תנאים אלו אף לאחר שכבר הוגש, באופן זה שנוסח התנאי המופיע בסעיף 47(ה) להפעלת הסמכות הוא לפחות "יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום", ומקל וחומר שזה כבר הוגש. המדינה הפנתה, בהקשר זה לבש"פ 6983/10 קדוש נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (5.10.2010), שבו קבעה השופטת א' חיות כי התנאים להפעלת הסעיף הם "קיומן של ראיות לכאורה" והשאלה "אם צפויה מהמשך נסיעתו [של הנהג] מוסכנות לציבור" (שם, בפסקה 4), ואשר גם בו נדונה החלטה של פסילה מינהלית של רישיון לאחר שכבר הוגש כתב אישום. כמו כן, הפנתה המדינה לבש"פ 1515/04 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 44 (2004) ולרע"פ 8860/12 קוטלייאר נ' מדינת ישראל (16.1.2014), אשר בשניהם נדונו מקרים של פסילה מינהלית של רישיון נהיגה למי שכבר קיבל לידיו דו"ח.

10. במישור של תכלית החקיקה המדינה סבורה כי טענתו של המבקש חותרת תחת תכליתה הברורה של סמכות הפסילה המינהלית, שהיא קטיעה מיידית של מסוכנות הנהג, שעליה להיות "מהירה ומרתיעה" (בהפניה לבש"פ 6221/94 הילמן נ' מדינת ישראל פ"ד מח(5) 215, 219 (1994); וכן לעניין קוטלייאר, בפסקה 22). לטענת המדינה, פרשנות לתנאי של "יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום" המתמקדת בתנאים המהותיים ולא במועד ההגשה של כתב האישום, היא הפרשנות המקיימת תכלית זו.

11. באשר להתייחסות לדו"ח כאל כתב אישום, טוענת המדינה כי יש לאמץ את פסיקת הערכאות הקודמות. לשיטתה, המסמך שנמסר למבקש אמנם משקף את נוסחו המיועד של כתב אישום, אך בפועל כתב האישום מקבל תוקף רק לאחר בדיקת הדו"ח על-ידי תובע וחתימתו עליו, או אז הוא מוגש לבית המשפט. לטענתה, כך עולה מסעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי), לפיו "אדם שיש להעמידו לדין יגיש עליו תובע כתב אישום לבית המשפט". עוד היא מפנה לסעיף 12 לחוק זה, הקובע כי שוטר אינו תובע אלא אם "נתקיימו בו תנאי הכשירות שקבע שר המשפטים בהתייעצות עם שר הפנים ונתמנה להיות תובע בידי המפקח הכללי של המשטרה". כן מפנה המדינה בהקשר זה לפסיקה המתייחסת לאי חתימתו של תובע על כתב אישום כפגם שנפל בו, גם אם פגם טכני הניתן לריפוי (בהפניה לרע"פ 4624/13 קוזניצוב נ' מדינת ישראל (27.8.2013) (להלן: עניין קוזניצוב)).

דיון והכרעה

12. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה כי דין הבקשה להידחות.

13. ככלל, בקשת רשות לערור בענייני מעצרים תינתן כאשר מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך, או בהתקיים נסיבות פרטניות חריגות (ראו: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (17.4.2011); בש"פ 2880/13 מדינת ישראל נ' חביף, פסקה 9 (23.4.2014)). לא השתכנעתי כי המקרה הנדון מעלה שאלה עקרונית שדרושה להכרעה, או כי קיימות נסיבות פרטניות המצדיקות היענות לבקשה אף מטעמי צדק.

14. אכן, הבקשה שלפני מעוררת שתי שאלות משפטיות – שאלת מעמדו של הדו"ח ככתב אישום ופרשנות התנאים להפעלתה של סמכות הפסילה המינהלית לפי סעיף 47(ה) לפקודת התעבורה. עם זאת, רק אם תתקבל פרשנותו של המבקש כי הגשת כתב אישום מונעת את הפעלת הסמכות לפי סעיף 47(ה) לפקודת התעבורה, תידרש הכרעה ישירה בשאלת מעמדו של הדו"ח ככתב האישום. אולם, המבקש לא הצליח לשכנע שיש טעם בטענתו הפרשנית ביחס לסעיף 47(ה) לפקודת התעבורה. פרשנותו של סעיף זה מובילה באופן ברור למסקנה שהוא קובע אך רף מינימום להפעלתה של הסמכות לפסילה מינהלית של רישיון נהיגה – קיומו של יסוד סביר להניח כי אכן יוגש כתב אישום. כך עולה מעניין קדוש שנזכר לעיל וכך מתחייב גם מתכלית החקיקה. הפרשנות שלה טוען המבקש אינה הגיונית – אם ניתן להפקיד את הסמכות בידי של קצין משטרה כאשר אין ודאות באשר להגשתו של כתב אישום, אין מקום לחשוש מפני הענקת סמכות זו כאשר הגשת כתב האישום הפכה לוודאית. גם במישור המעשי, קביעה כי מכלול מקרים אלה יידונו בבתי המשפט מובילה להכבדה בלתי נחוצה על מערכות השפיטה, וכפי שציננה בצדק באת-כוח המדינה, היא אף סותרת את תכלית הסמכות המינהלית בידי קצין המשטרה, לפעול באופן מיידי, דווקא בנסיבות בהן המסוכנות הפכה לוודאית יותר.

15. כאמור, כבר בשל דחיית טענתו הפרשנית של המבקש, דין בקשתו להידחות. בכך מתייתר לכאורה הדיון בשאלת מעמדו המשפטי של הדו"ח. מבלי למצות את הדיון בנושא, אומר רק כי עניין זה מוסדר בסעיף 239 לחוק סדר הדין הפלילי, הקובע חריג לסדרי הדין הרגילים בפלילים כדלקמן:

"בעבירות לפי פקודת התעבורה או התקנות לפיה, פקודת העיריות ופקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970, בעבירות שנקבעו כעבירות קנס, או לפי חיקוק אחר ששר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, קבע לכך, רשאי שר המשפטים לקבוע בתקנות סדרי אישום והמצאת מסמכים, אף בסטיה מהוראות חוק זה."

16. בהמשך לכך, תקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974, מלמדות כי שוטר אכן יכול לזמן אדם למשפט אם עבר עבירה לפי סעיף 239. תקנה 38 לתקנות אלו קובעת כך:

(א) בעבירה שסעיף 239 לחוק חל עליה, למעט עבירת קנס, רשאי שוטר למסור לאדם הזמנה למשפט אם היה לו יסוד סביר להניח כי הוא עבר עבירה כאמור.

(ב) הזמנה כאמור בתקנת משנה (א) תהיה לפי טפסים 4 או 7א שבתוספת והיא תהיה חתומה ביד השוטר שהוציאה.

(ג) לענין תקנה זו –

"שוטר" לרבות אחד מאלה:

- (1) אדם שהוסמך כדין למסור הזמנה דרך כלל או לענין מסויים;
- (2) לענין פקודת התעבורה, או התקנות לפיה ופקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 - מי שיש בידו תעודה המעידה עליו שמשרד התחבורה מעסיקו בתפקיד שמירה על הבטיחות במסגרת סירת הבטיחות בדרכים ועל מדיו סימן היכר שהוא מועסק כך והוא בשעת מילוי תפקידו;
- (3) לענין חוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), תשכ"א-1960 - מי שהוסמך לפעול לפי סעיף 15 לאותו חוק.

בנוסף לכך, תקנה 44ג לתקנות אלו, הנמצאת באותו סימן, קובעת כי "הזמנה למשפט לפי סימן זה דינה כהזמנה למשפט וככתב אישום שהומצא לנאשם כדין, ודין העתק ממנה משהוגש לבית המשפט, כדין כתב אישום שהוגש לבית המשפט כדין".

17. גם בית משפט זה סבר כי דינו של דו"ח הוא כדינו של כתב אישום (ראו: עניין קוזנייצוב, בפסקה 13; עניין קוטלייאר, בפסקה 9). וכך הסביר את הדברים השופט (כתוארו אז) ת' אור בדנ"פ 9263/99 מדינת ישראל נ' בקשי, פ"ד נד(3) 556 (2000):

"בתמצית, בעבירות שתקנה 38 חלה עליהן, ההליך של הגשת כתב-אישום קל וקצר יותר מההליך הפלילי הרגיל: אין נפתחת חקירה כמובנה בסעיף 59 לחוק; חומר החקירה אינו מועבר לתובע על-מנת שיבחן את הראיות בתיק ויחליט אם די בהן כדי להגיש כתב-אישום ולא תובע הוא שמגיש את כתב-האישום. במקרים של עבירות אשר התקנה חלה עליהן, רשאי שוטר, בלי שהתקיימו קודם הפעולות הנ"ל, למסור דוח לאדם ובכך להניע את ההליך הפלילי. כמו כן, לא בית-המשפט קובע את מועד הדיון, אלא המועד נקבע על-ידי השוטר ונרשם על-ידיו בדוח הנמסר על-ידיו לנאשם. ברור שהתאריך הננקב בהזמנה תואם מראש עם בית-המשפט כתאריך שבו יתקיים דיון בעבירות תנועה" (שם, בעמ' 564).

18. על כך ניתן להוסיף, כי בנסיבות העניין טענותיו של המבקש נשמעו ותקופת הפסילה המינהלית של רישיונו אף קוצרה. אין לומר אף שנגרם לו עיוות דין.

19. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"א באייר התשע"ה (30.4.2015).

ש ו פ ט ת

